

Romantiline "Deemon" Endla suves tänapäevases rüüs

Christel Karits

Äripäev - 27.05.2005

Endla teatrisuvi algab orkestri saatel ja Mati Undi ooperilavastaja debüüdiga täna, kui Pärnu rahvusvahelise ooperimuusika festivali raames esietendub Anton Rubinsteini ooper "Deemon".

"Ootame, et publik murraks ukсед maha," naeris ooperi muusikaline juht, rahvusooperi Estonia dirigent Erki Pehk nädala alguses toimunud pressiesitlusel. "Ainus mure on, kui mõnel huvilisel jääb see teos nägemata." Pehk kinnitas, et mingil juhul pole Endlas vaid neljal korral etenduv "Deemon" kunstiliselt tasemelt keskpärane. Ta lisas, et Endla teatri akustika on parem kui Estonias ja Rubinsteini romantiline muusika saab kaunilt kõlada.

"Deemon" on lugu hea ja kurja heitlusest inimeste sees ja sellest, kuidas patuseks loodu tahab muutuda heaks ning et vooressikkust veetleb pahelisus. Mihhail Lermontovi samanimelise poeemi alusel loodud lüürilis-psühholoogiline ooper keskendub Deemoni ja lihtsureliku neiu Tamara armastusdraamale. Deemon, uhke ja alistamatu vaim, on mässulise meele pärast taevariigist välja aetud. Kohtumine Tamaraga äratav temas aga lootuse inimliku armastuse kaudu hinge uuestisünniks headusele.

Foto: Ants Liigus

Lavastaja Mati Unt koos kostüümikunstnik Reet Ausiga on toonud 135 aastat tagasi esimest korda ette kantud Rubinsteini tähtsaima teose lavale tänapäevases võtmes. Esimeses pildis meenutab taevast välja saadetud Deemon üleni nahka riietatud Elvist ning inglil on traksidega seljas tuledes vilkuvad lennukitiivad.

"Kui üldse ooper ette võtta, siis pole mõtet teeselda ülemöödunud sajandi asja," ütles Mati Unt ja tõdes, et "Deemon" oli talle väga hea väljakutse. "Lavastus on ikka romantiline, kuid vanaaegset asja pole ma tahtnud kunagi teha," põhjendas ta oma valikut. "Tuleb teha nii, et endal oleks ka ikka põnev. Õnneks õnnestus kõik enne ära teha, kui koos orkestriga proovid algasid, sest kui pillid hakkavad puhuma ja trummid taguma, siis enam midagi suurt ära ei tee." Nii saab etenduse kestel ka tuld ja sädemeid näha, kuid Peeter Jalaka "Eesti ballaade", kus tiigid põlema läksid, siseruumides üle ei lööda. "Midagi lõpu poole ikka juhtub küll," lubab lavastaja ja annab soovitus: "Siin on rafineeritud teatrisõbrale ka üht-teist vaadata, aga samal ajal ega seda elementaarset romantikat pole ka ära koristatud. Vaatajale ikka tuleb pisar silma."

Ooperi nimiosas astub üles Leedu aasta laulja tiitliga pärjatud bariton Laimonas Pautienius, peaosades laulavad ka Anastasia Bakastova Stanislavski ooperiteatrist, Moskva Suure Teatri tenor Sergei Gaidei, Teele Jõks ja Merle Silmato. Läbi lavastuse on vaikiv roll mängufilmiga "Stiilipidu" avalikkuse suurema tähelepanu pälvinud Maarja Jakobsonil.

"Roll on raske ja usun, et päris minu on see 15–20 aasta pärast," tõdes III Klaudia Taevi nimelise noorte lauljate konkursi võitja Laimonas Pautienius, kellele nimiosa "Deemonis" on üks osa 2003. aastal võidetud auhinnast. Sergei Gaidei lisas, et tema jaoks on lavastus mittetraditsiooniline ja selles on huvitavaid käike. Tamarat kehastav Anastasia Bakastova oli pakkumisest üllatunud, kuid nõustus kohe, sest oli sellest rollist varem unistanud.

Etendused on vene keeles, eesti- ja ingliskeelsete subtiitritega.

Pärnu rahvusvaheline ooperimuusika festival toimub esmakordselt ja on rahvusvahelise Klaudia Taevi nimelise noorte lauljate konkursi edasiarendus.